

O svim poduzetim mjerama posjednici biljaka domaćina sredozemne voćne muhe dužni su voditi evidenciju.

Jedinice lokalne samouprave u slučajevima kada se poljoprivredno zemljište ne održava pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju dužne su postupiti u skladu s propisom koji uređuje održavanje, zaštitu, korištenje, namjenu, naknadu i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem.

Dobar primjer provođenja mjera higijene voćnjaka prikupljanjem preostalih plodova s biljaka domaćina sredozemne voćne muhe u plastične vreće i čuvanjem u zatvorenim vrećama na otvorenom najmanje 10 dana.

Iznimno loši primjeri neodržavanja higijene voćnjaka u nasadima mandarina i breskve u dolini Neretve.

Izvor: Naredba o poduzimanju mjera za sprečavanje širenja i suzbijanje sredozemne voćne muhe – *Ceratitis capitata* (WIEDEMANN) NN 53/2023; Akcijski plan o poduzimanju mjera za sprečavanje širenja i suzbijanje sredozemne voćne muhe – *Ceratitis capitata* u dolini rijeke Neretve za razdoblje 2023.-2025. Ministarstva poljoprivrede

Ministarstvo poljoprivrede
Ulica grada Vukovara 78, 10 000 Zagreb
Tel:+385 (0) 1 / 6106-111
www.poljoprivreda.gov.hr

www.poljoprivreda.gov.hr

Sredozemna voćna muha - problem u proizvodnji i izvozu mandarina

Sredozemna voćna muha

Sredozemna voćna muha (*Ceratitis capitata* Wied.), štetnik je velikog značaja u priobalnom dijelu Hrvatske, poglavito u Dubrovačko-neretvanskoj, Splitsko-dalmatinskoj županiji jer ugrožava proizvodnju i uzgoj velikog broja voćnih vrsta.

Područje od posebnog gospodarskog značaja obuhvaća uzgojno područje biljaka domaćina sredozemne voćne muhe koje obuhvaća administrativno područje gradova Opuzen, Metković i Ploče te općina Slivno, Kula Norinska i Zažablje.

U svim sjevernijim županijama Primorske Hrvatske javlja se sporadično i u slabijim populacijama zbog manje povoljnih uvjeta za razvoj.

U dolini Neretve i priobalju ovaj štetnik napada sljedeće voćne vrste: mandarina, klementina, naranča, grejpfrut, kaki, nešpula, smokva, kumkvat, jabuka, kruška, marelica, breskva, nektarina, šljiva, japanska šljiva, i nashi.

Ličinke sredozemne voćne muhe u plodu mandarine

BIOLOGIJA I NAČIN ŠIRENJA SREDOZEMNE VOĆNE MUHE

Sredozemna voćna muha u dolini rijeke Neretve prezimljava u stadiju ličinke u plodu i kukuljice u tlu. Dominantna biljna vrsta u uvjetima doline Neretve u kojima prezimljava u stadiju ličinke je mandarina.

U travnju se počinju javljati prve odrasle muhe.

Ženke odlažu više stotina (do 300) jaja u plodove u skupine od po 10 do 20 jaja, a za odlaganje jaja biraju što zrelije plodove. U nezrelom plodu ličinke se ne mogu hraniti i razvijati. Djelovanje ličinki u plodovima vidljivo je kao pojava „crvljivosti“ velikog broja voćnih vrsta koje se uzgajaju u dolini Neretve, a ovaj štetnik ih napada njihovim redosljedom dozrijevanja. Plodovi marelice, breskve i nektarine predstavljaju prve domaćine sredozemne voćne muhe u kojima se njihova populacija povećava tijekom ljeta i izvrši zarazu plodova smokve od početka kolovoza i tijekom cijelog rujna. Od sredine rujna, javlja se najbrojnija četvrta generacija odraslih koji će pričinjavati zarazu plodova mandarine od početka zrenja do kraja studenog. U ovom razdoblju, zaražene mogu biti i druge biljke domaćini, kao što su jabuka, nashi, kruška, klementina, kaki. U plodovima mandarine razvija se najveći dio populacije čiji će jedan dio završiti razvoj i stradati tijekom zime, a većina populacije će prezimiti kao ličinka u plodu te dijelom kao imago, a najmanje kao kukuljica. Nakon prezimljavanja ličinka će završiti svoj razvoj u plodovima te će se iduće sezone ponovno pojaviti u voćnjacima kao odrasla muha, čime biološki ciklus ovog štetnika ponovno kreće od prvih dostupnih domaćina.

Kako bi se smanjila populacija i zaraza, potrebno je provoditi mjere higijene voćnjaka u svim voćnjacima domaćina mediteranske voćne muhe.

U cilju suzbijanja i sprječavanja širenja sredozemne voćne muhe, obvezno je provođenje mjera higijene voćnjaka sukladno Naredbi o poduzimanju mjera za sprečavanje širenja i suzbijanje sredozemne voćne muhe – *Ceratitis capitata* (Wiedemann) (NN 53/2023).

Sukladno Naredbi posjednici biljaka domaćina sredozemne voćne muhe obvezni su na ugroženim područjima:

1. Redovito krčiti samonikle biljke domaćine voćne muhe na svojim posjedima
2. Zapušteno poljoprivredno zemljište privesti kulturi te ga redovito održavati i obrađivati u skladu s odredbama propisa koji uređuju održavanje, zaštitu, korištenje, namjenu, naknadu i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem
3. Provoditi higijenske mjere skupljanja svih otpalih plodova s tla te skupljanje trulih, oštećenih i drugih zaostalih plodova sa biljaka domaćina sredozemne

voćne muhe tijekom berbe ili najkasnije u roku od 24 sata nakon berbe, te ih zbrinjavati na jedan od sljedećih načina kojim će se učinkovito uništiti ličinke sredozemne voćne muhe:

- prikupljanjem plodova s biljaka domaćina sredozemne voćne muhe i zakopavanjem u roku od 24 sata te pokrivanjem slojem zemlje debljine minimalno 30 centimetara ili
- prikupljanjem plodova s biljaka domaćina sredozemne voćne muhe i držanjem u hladnjačama na temperaturi od minimalno 0 °C najmanje 10 dana ili
- prikupljanjem plodova s biljaka domaćina sredozemne voćne muhe u plastične vreće i čuvanjem u zatvorenim vrećama na otvorenom najmanje 10 dana

4. Omogućiti stručnjacima Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu pristup biljkama domaćinima sredozemne voćne muhe u svrhu praćenja populacije

Na području od posebnog gospodarskog značaja specijalizirani subjekti upisani u Registar specijaliziranih subjekata koji obavljaju djelatnost otkupa, pakiranja ili skladištenja obavezni su:

1. Provoditi higijenske mjere prikupljanja svih otpalih plodova s tla, prikupljanje zaraženih, oštećenih, trulih i odbačenih plodova, te provoditi njihovo pravilno zbrinjavanje kako je propisano Naredbom
2. Obavijestiti pisanim putem fitosanitarnog inspektora o mjestima (broj katastarske čestice/adresa) na kojima će se provoditi mjere zbrinjavanja.
3. Voditi ažuran popis proizvođača ili specijaliziranih subjekata od kojih otkupljuju plodove biljaka domaćina sredozemne voćne muhe, s podacima o mjestu proizvodnje
4. Voditi ažurne podatke o skladištenju i prodaji, odnosno premještanju plodova biljaka domaćina sredozemne voćne muhe
5. Dostavljati podatke nadležnom fitosanitarnom inspektoru
6. Označavati ambalažu i broj partije.